Van MAGA naar MEGA

Beschrijving

Het was geen goede week voor de gevestigde orde. Enkele uren na de overwinning van Trump, implodeerde de Duitse regeringscoalitie met drie partijen. De Duitse regering stond al maanden op instorten, maar woensdagavond kondigde Olaf Scholz aan dat hij minister van FinanciÃ«n Christian Lindner zal ontslaan vanwege aanhoudende meningsverschillen over uitgaven en economische hervormingen. Lindner is sinds 2013 de partijleider van de fiscaal conservatieve FDP, waardoor het vrijwel onvermijdelijk is dat er verkiezingen volgen medio maart. Nu is Scholz veruit de zwakste bondskanselier in decennia en door de overwinning van Trump kan Duitsland militair minder vertrouwen op de bescherming van de Verenigde Staten en moet de Duitse industrie meer concurreren met de Amerikaanse industrie die geholpen wordt door hogere importtarieven. De FDP is de kleinste partij in de Duitse coalitie en krijgt volgens de laatste opiniepeilingen 4 procent van de stemmen, minder dan de kiesdrempel.

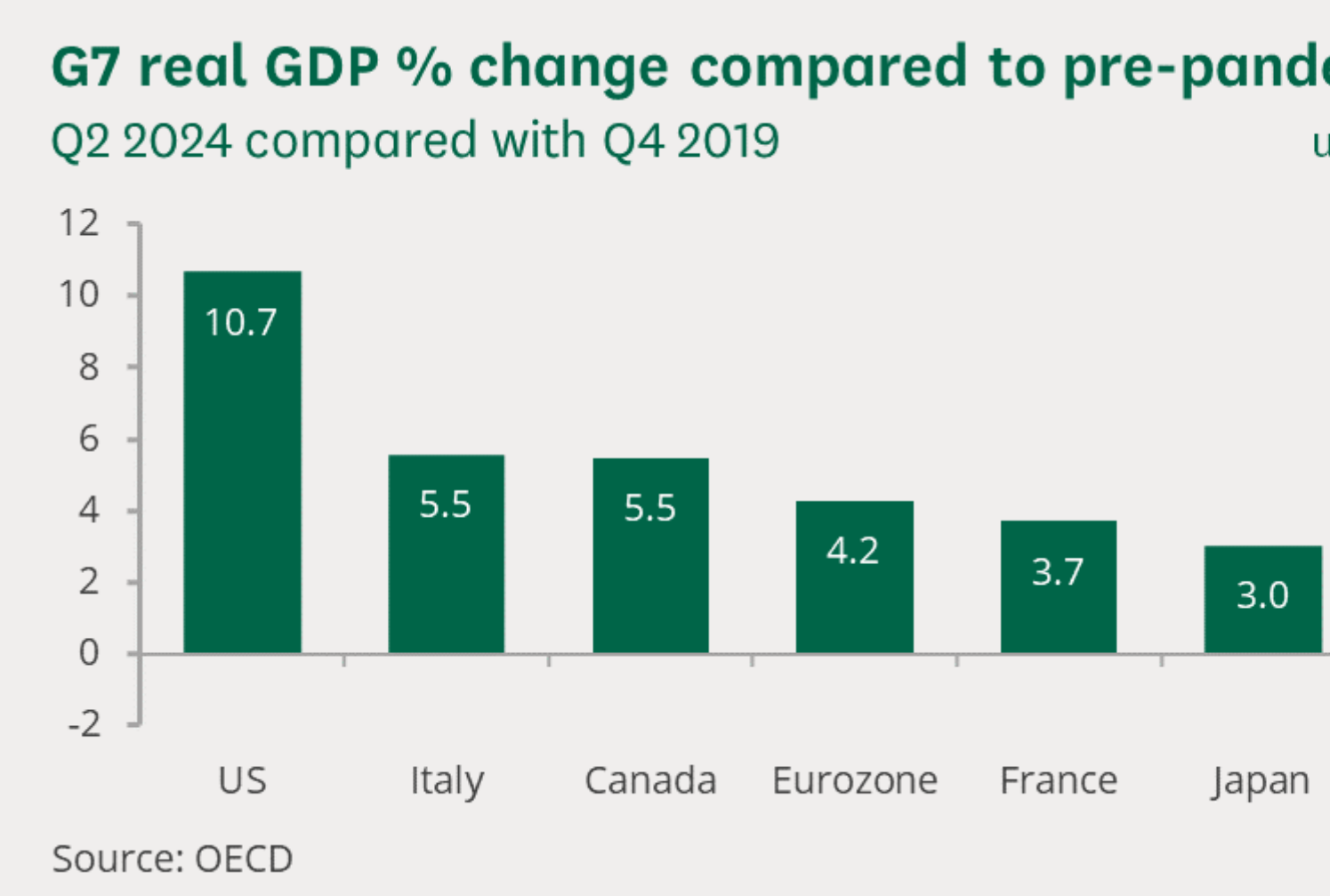

Stakingen en massaontslagen

Naast de overwinning van Trump zit het ook binnenlands voor Scholz niet mee. De Duitse vakbond IG Metall (2,3 miljoen leden) is afgelopen dinsdag, te midden van toenemende bezorgdheid over de dreigende ineenstorting van de grootste economie van de EU, begonnen met stakingen in een poging om hogere lonen te krijgen. Volgens Bild begonnen werknemers tijdens de nachtploeg te staken, onder andere in de fabriek van Volkswagen in OsnabrÃ¼ck, waar ze ook vrezen dat de fabriek gesloten zal worden. Ook waren er stakingen in Hannover en Hildesheim. In Beieren dreigen stakingen bij BMW- en Audi-fabrieken. IG Metall eist een loonsverhoging van 7 procent, maar Volkswagen had daarvoor al aangekondigd dat het ten minste drie van de tien Duitse fabrieken moet sluiten, waardoor tienduizenden medewerkers worden ontslagen. Volgens onderzoek zullen tot aan 2035 zoâ??n 186.000 banen in de Duitse auto-industrie verdwijnen en een veelvoud daarvan dreigt in de toeleverende industrie.

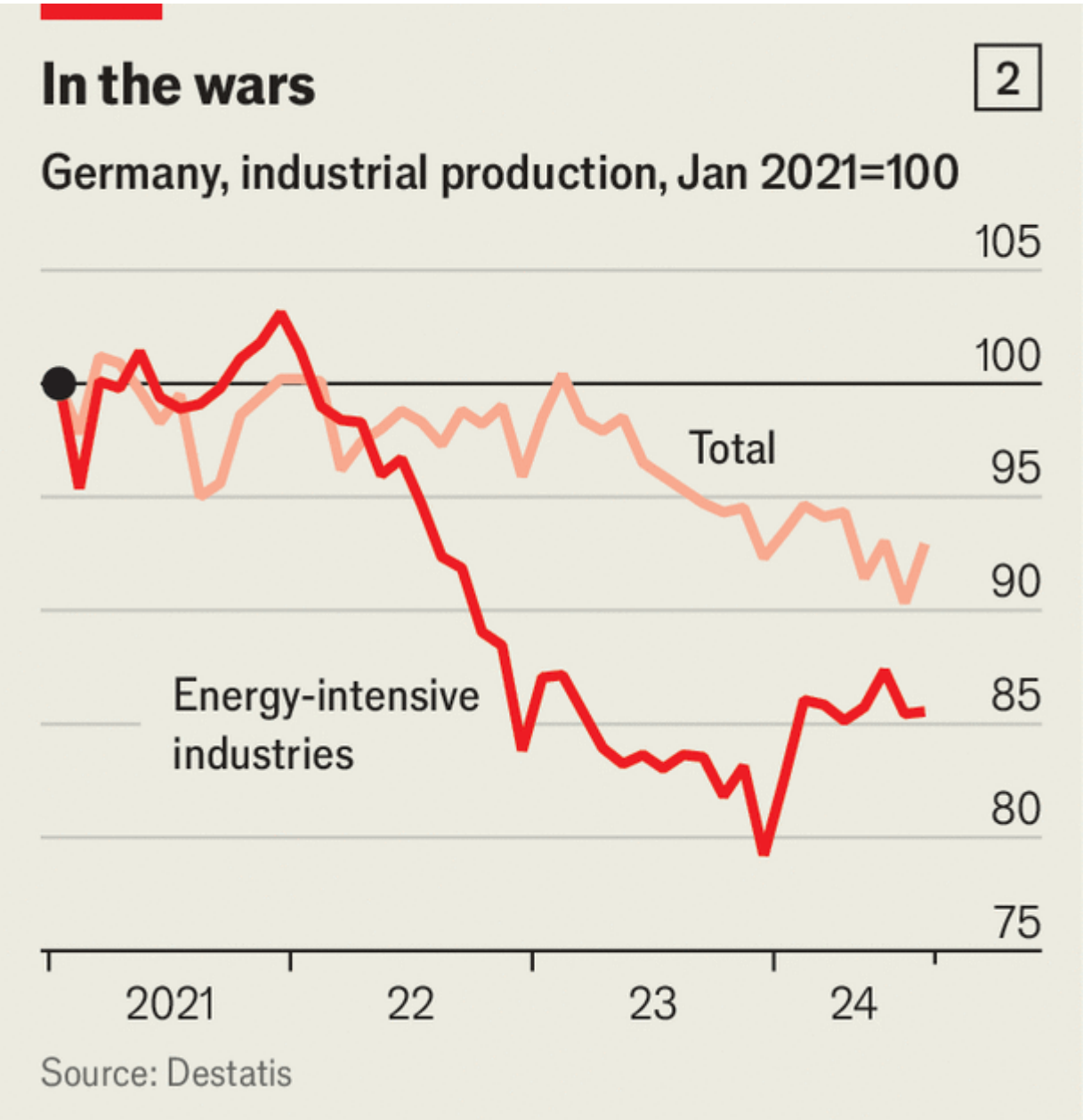

Recessie

Zoveel slecht nieuws is voldoende om er voor te zorgen dat de traag groeiende Duitse economie deze winter opnieuw in een recessie komt. Bovendien is er na de verkiezingen waarschijnlijk geen Duitse partij die de absolute meerderheid krijgt, zodat een nieuwe Duitse coalitie pas in de tweede helft van 2025 mogelijk is. Er zitten tegenwoordig zeven partijen in het Duitse parlement, in 1980 waren dat er nog drie. Dat betekent dat niet er niet alleen in Duitsland, maar ook in Europa voorlopig geen belangrijke beslissingen kunnen worden genomen. Het zal daardoor moeilijk worden om op de hogere importtarieven van Trump te reageren.

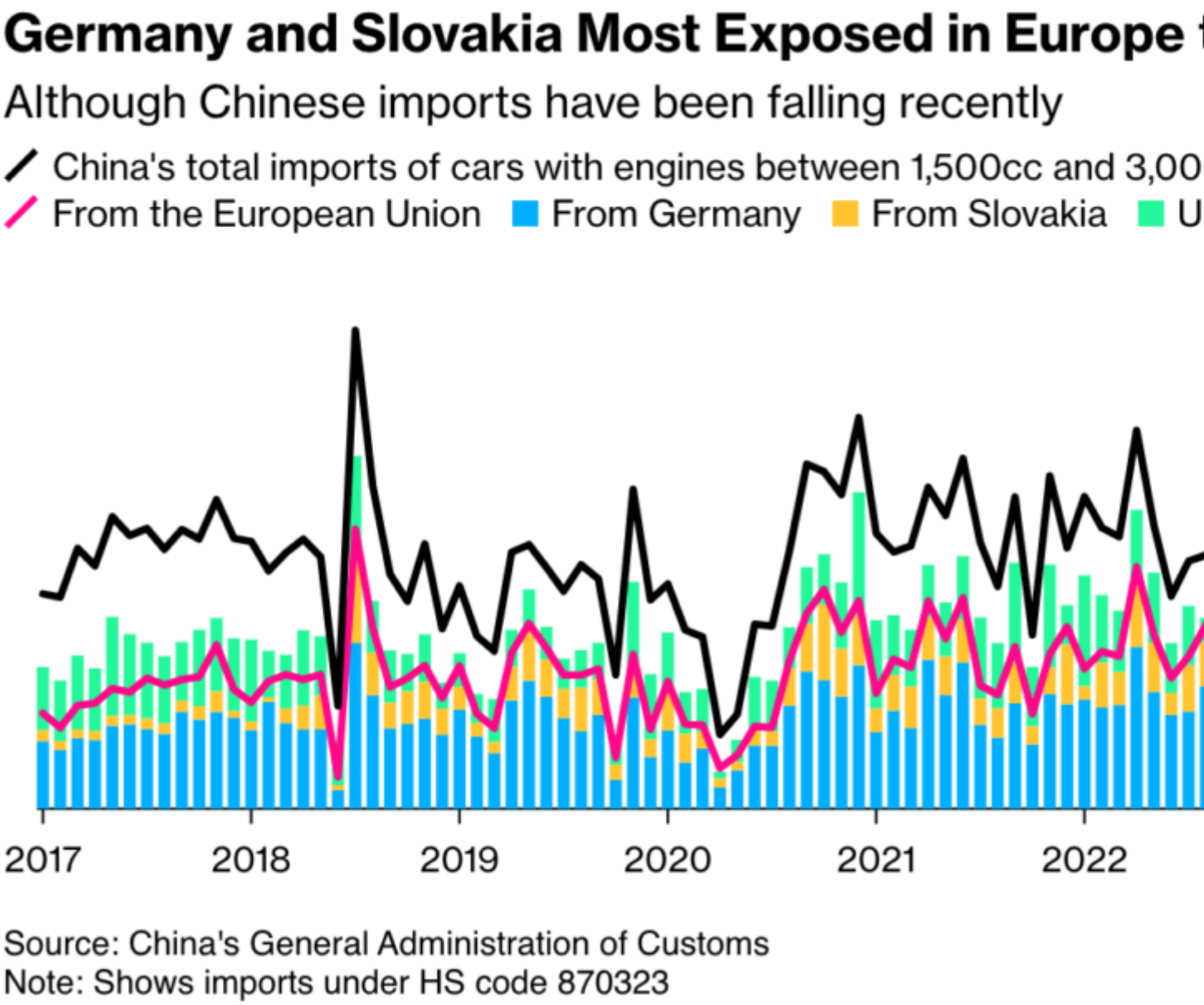

Niet langer Exportweltmeister

Duitse fabrikanten hebben hun wereldwijde marktaandeel zien wegsmelten doordat steeds geavanceerdere en goedkopere Chinese rivalen hun klanten thuis en op derde markten wegkapen. De autofabrikanten van het land schrappen banen omdat hun verkoop in China daalt en de nieuwe elektrische autoâ??s de Duitsers niet kunnen bekoren. Deze marktverliezen hebben geleid tot een gestage daling van de Duitse industriÃ«le productie sinds 2017. Nu wordt verwacht dat de Duitse economie voor het tweede jaar op rij zal krimpen, waardoor deze vrijwel onveranderd zal blijven ten opzichte van het prepandemische niveau. Dat is dan nog zonder de nieuwe tarieven van Trump, die de Duitse economie â?¬33 miljard aan bruto binnenlands product kunnen kosten, volgens de berekening van Ifo. Duitsland is niet langer Exportweltmeister.

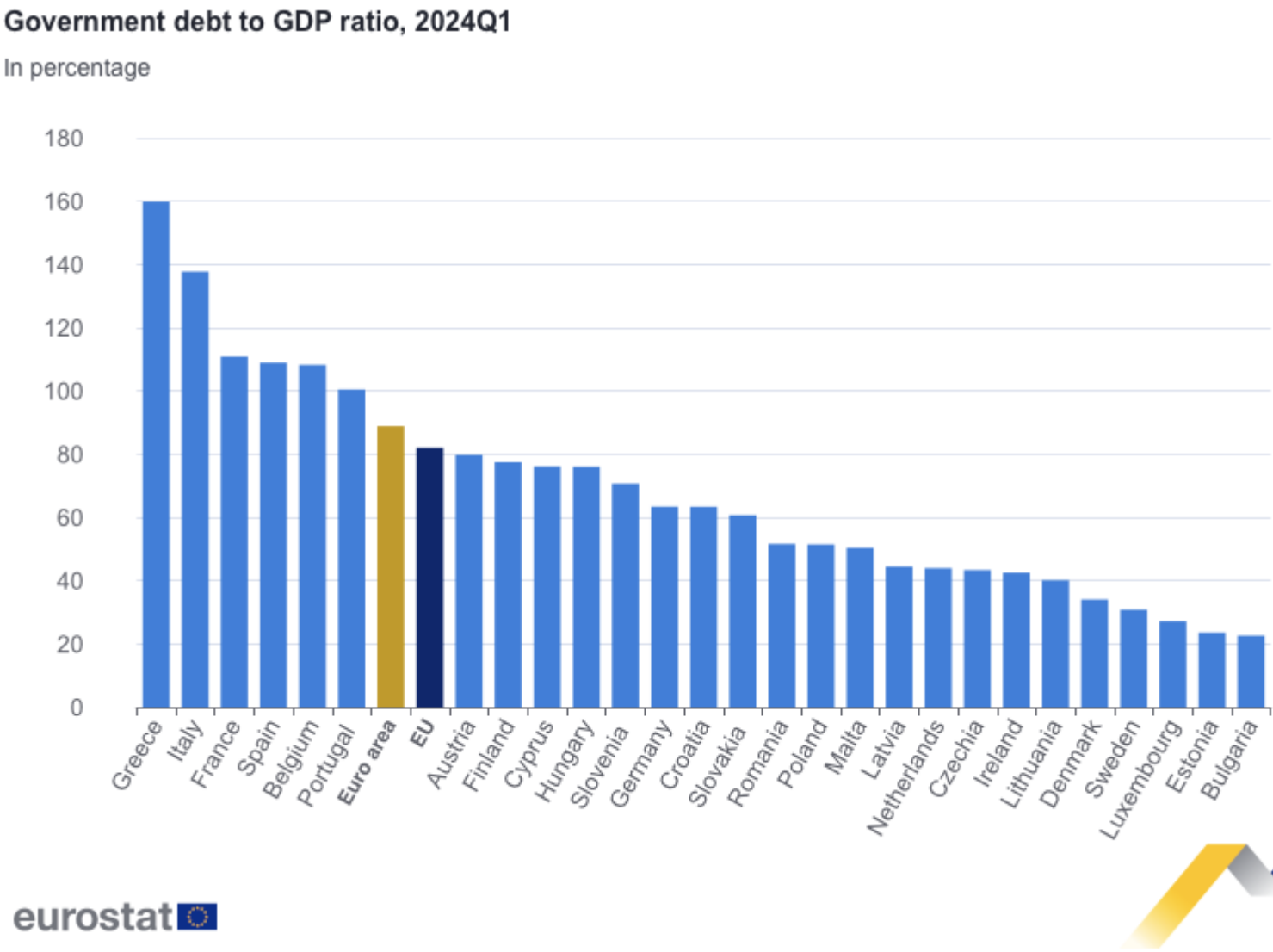

Lage staatsschuld

Duitsland heeft weinig staatsschuld vergeleken met andere Europese landen. De keerzijde van deze zuinigheid is wel dat het land jarenlang te weinig heeft geÃ¯nvesteerd in de openbare sector, met een afbrokkelende infrastructuur als gevolg: dichtgeslibde snelwegen, afbrokkelende bruggen (het instorten van de brug in Dresden is helaas geen incident), treinen die niet meer op tijd rijden (die dienstverlening is tegenwoordig zelfs slechter dan de Franse SNCF), het op twee na laagste percentage glasvezelverbindingen in Europa, een bureaucratische en analoge overheidsadministratie die vastzit in het papieren tijdperk. Dat wilde Lindner veranderen, maar de socialisten en de groenen konden niet leven met het verlagen van belastingen, het verlagen van de sociale uitkeringen en tegelijkertijd het versoepelen van de milieuregels.

Hervormingspotentie na verkiezingen

Zoals de peilingen nu aangeven zal de FDP verdwijnen na de verkiezingen en zullen de socialisten en de groenen fors moeten inleveren. CDU/CSU mag nu op een derde van de stemmen rekenen (dat was 24 procent) en dan zouden die (in theorie) met AFD (nu 17 procent van de stemmen) een coalitie kunnen vormen, al is samenwerken met de AFD ook voor CDU/CSU een grote stap. Overigens stonden er in september 2025 reguliere verkiezingen gepland, dus feitelijk zijn de verkiezingen in maart volgend jaar niet veel meer dan het naar voren halen van de verkiezingen met een half jaar. Dat terwijl de huidige coalitie overduidelijk al niet goed functioneerde is eerder positief dan negatief.

Het is dan ook een kans om de fiscaal knellende regels te versoepelen (waar tegenwoordig zelfs de Bundesbank een voorstander van is), de Duitse kerncentrales weer aan te zetten, de Duitsers minder te laten sparen en meer te laten consumeren in combinatie met meer investeren in het eigen huis of in aandelen en natuurlijk de Duitse infrastructuur. Macro-economisch heeft Duitsland voldoende ruimte om weer terug te komen. Dat kan over veel andere landen (Frankrijk) in Europa niet worden gezegd. In navolging van MAGA is de slogan â??Make Germany Great Againâ?? vanuit historisch perspectief niet verstandig, maar MEGA (Make Europe Great Again) start wel degelijk in Duitsland.

Han Dieperink, Chief Investment Officer

Disclaimer